

Zsidó Világkongresszus 2013. május 5–7., Budapest

Szeretettel köszöntjük
a Zsidó Világkongresszus küldötteit!

הקונגרס היהודי העולמי, ברוכים הבאים

We warmly welcome the participants/delegates
of the World Jewish Congress!

Az egyetlen globális zsidó szervezet

Amikor 1936 augusztusában a svájci Genfben összegyűlt a zsidó közösségek 32 országból érkezett 230 küldötte, hogy megalapítsa a Zsidó Világkongresszust, a veszély már világos volt és nagyon is valóságos: a náci Németországban üldöztek és megfosztották jogaiktól a zsidókat. Az antiszemitizmus egyre erősödő hulláma pedig Európa-szeret súlyosan érintette őket.

Az új szervezet legfontosabb céljai közé tartozott, hogy mozgósítsa a zsidó népet és a demokratikus erőket a náci támadás ellen, hogy mindenütt harcoljon az egyenlő politikai és gazdasági jogokért, hogy támogassa a zsidó nemzeti haza létrehozását Palesztinában, és hogy létrehozzon egy olyan világméretű képviseletet a zsidók számára, amelynek alapja a zsidók egységének elve, amely demokratikusan szervezett, és amely képes cselekedni a közös ügyek érdekében.

A Zsidó Világkongresszus volt az a szervezet, amely 1942-ben a Gerhart Riegner főtitkár által küldött, történelmi jelentőségű „Riegner-táviratban” felhívta a szabad világ figyelmét a náci holokausztra, és ezzel nyomást gyakorolt az Egyesült Államok és Nagy-Britannia vezetőire, hogy azonnal cselekedjenek. A Zsidó Világkongresszus létrehozott egy segélyszervezetet a zsidó háborús menekültek megsegítésére, és együttműködött a Nemzetközi Vöröskereszttel a németek által elfoglalt területeken élő zsidók védelmének érdekében.

A háború alatt a Zsidó Világkongresszus tevékenyen lobbizott a Szövetségek kormányainál, hogy adjanak vízumot az európai zsidó mene-

külteknek, és hogy biztosítsák a zsidó kisebbségek jogainak visszaállítását a Szövetségek által felszabadított területeken. Egy náci vezetővel folytatott közvetlen tárgyalássorozat után a Zsidó Világkongresszus 1945 áprilisában elérte, hogy 4500 fogoly kiszabaduljon a ravensbrücki női koncentrációs táborból.

A második világháború után a Zsidó Világkongresszus belefogott az európai zsidó közösségek újjáépítésébe, segítséget nyújtott a menekülteknek és a soá túlélőinek, sürgette, hogy Németország kártalanítsa az áldozatokat, és harcolt azért, hogy büntessék meg azokat a náci vezetőket, akik emberiség elleni bűntetteket követtek el.

Nachum Goldmann, a Zsidó Világkongresszus akkori elnöke 1951-ben létrehozta a Németországgal Szembeni Anyagi Követelések Konferenciáját a jóvátételi követelések kezelésére. Egy évvel később aláírták a Luxemburgi Egyezményt Nyugat-Németországgal. Ennek a megállapodásnak köszönhetően közel 300 ezer zsidó holokauszt túlélő összesen 60 milliárd amerikai dollárnak megfelelő kárpótlást és nyugdíjat kapott Németországtól az elmúlt hat évtizedben.

Emellett a Zsidó Világkongresszus sikeresen lobbizott az ENSZ-nél és a kormányoknál Izrael megalapításáért. A Zsidó Világkongresszus 1948 után figyelmét az arab országokban élő zsidó menekültekre fordította, valamint ráirányította a nemzetközi közvélemény figyelmét a Szovjetunióban élő zsidók helyzetére, akik végül engedélyt kaptak arra, hogy Izraelbe költözze-

Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke

nek, vagy saját közösségükben maradjanak és ott szabadon gyakorolják vallásukat.

Edgar M. Bronfman elnöksége (1979-től 2007-ig) idején a Zsidó Világkongresszus leleplezte az osztrák elnök, illetve ENSZ-főtitkár Kurt Waldheim náci múltját. Az 1990-es években a Zsidó Világkongresszus sikeresen lobbizott a holokauszt áldozatainak Svájcban, illetve más országokban található „alvó számlákon” lévő javai visszaszolgáltatásáért, illetve gondoskodott arról, hogy ezek a források jogos tulajdonosaikhoz kerüljenek, vagy megfelelő kárpótlást kapjanak utánuk. Összesen 17 országban állítottak fel bizottságokat a holokauszt idején eltulajdonított vagyontárgyak, köztük műkincsek felkutatására. Az így megtalált javakat világ-

szerte számtalan program finanszírozására használták.

A Zsidó Világkongresszus harcolt a munkatáborokba elhurcolt zsidók és nem zsidók jogaiért is, akiknek gyötrelmeit évtizedeken át nem kompenzálták. Ennek eredményeképpen 2001-ben Németországban létrehozta egy ötmilliárd dolláros alapot.

A Zsidó Világkongresszus emellett vezető szerepet vállalt a más valóságokkal, különösen a katolikus egyházzal való jobb viszony kialakításában. Előmozdította a diplomáciai kapcsolatok 1993-as felvételét Izrael és a Szentszék között.

A Zsidó Világkongresszus mára az egyetlen valódi globális zsidó szervezet, amelynek a világ több mint száz országában vannak tagszervezetei, illetve közösségei.

Az összefogás fontosságát hangsúlyozza a Mazsihisz elnöke

Májusban Budapesten tartja közgyűlését a Zsidó Világkongresszus.

Az összefogás fontosságát hangsúlyozza az antiszemitizmussal és a rasszizmussal szemben a Mazsihisz elnöke, aki a Zsidó Világkongresszus Budapesten tartandó közgyűlése kapcsán nyilatkozott a Kossuth Rádióknak. *Feldmájer Péter* kiemelte: a közgyűlést csak egyszer tartották Izraelen kívül.

Alapvető az összefogás a történelmi egyházakkal, amelyek nagyon pozitívan viszonyulnak a kérdéshez, mindig kinyilvánítják ellenérzéseiket az antiszemitizmussal szemben – fogalmazta meg a Mazsihisz elnöke, hozzátéve: az egyházak mellett az egész társadalomnak össze kell fognia a szélsőségekkel, rasszistákkal szemben. Az egész ország érdeke, hogy ezek a hangok, erők ne váljanak még inkább meghatározóvá.

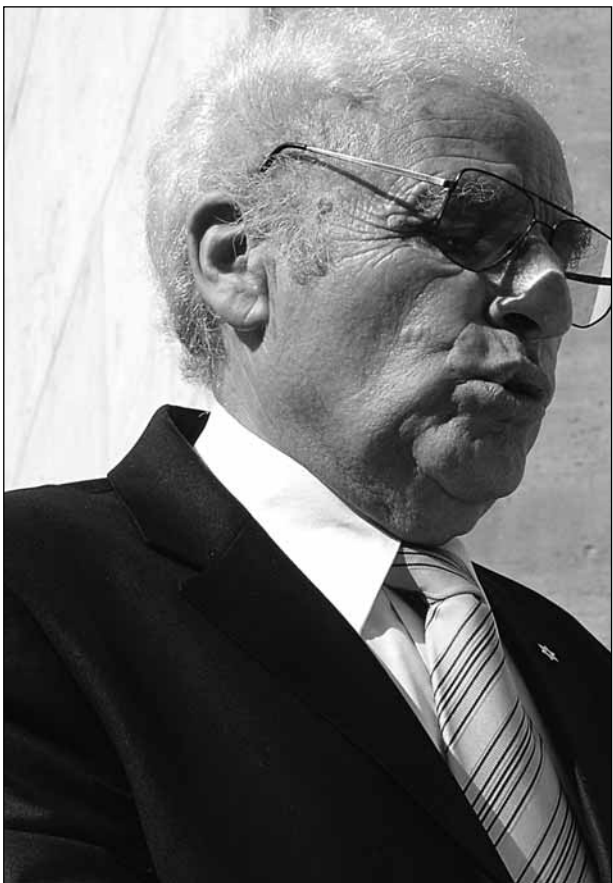
A felvetésre, miszerint egy hetekkel ezelőtti jeruzsálemi konferencián úgy nyilatkozott, kiválóak a kapcsolatok a kormánnyal, *Feldmájer Péter* a Kossuth Rádióknak kijelentette: „nem a kormány antiszemitizmusról van szó, hanem arról, hogy egyre jelentősebb politikai csoportok megpróbálnak antiszemita, rasszista érveléssel szavazatokat szerezni, és ennek érdekében semmitől sem riadnak vissza”. Szükséges, hogy a kormány, a kormánypártok és az ellenzék összefogjon, és kimondja: aki antiszemita, rasszista, „az nem lehet a normális közélet része”.

Minden zsidónak, így a magyarországi zsidóságnak is alapvető érdeke, hogy Izrael stabilan, biztonságos határok között létezzen, mi ezen munkálkodunk – mondta az elnök, megjegyezve: „hídszerepként próbáljuk az egyébként is igen jó magyar–izraeli államközi kapcsolatokat még jobbá tenni”.

(Forrás: Kossuth Rádió 180 perc / 2013. április 5. péntek)

Zsidó Világkongresszus 2013. május 5–7., Budapest

Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz és a BZSH ügyvezető igazgatója, aki egyúttal az Emanuel Alapítvány egyik alapítója és elnöke, évről évre beszédet mond a gyászünnepeken.

Edgar Bronfman

1987 szeptemberében a ZSVK elnöke, *Edgar Bronfman* a magyar politika vezetőivel, köztük Kádár Jánossal találkozott. A megbeszélést követően Magyarország közelebb került ahhoz, hogy Izraellel felújítsa diplomáciai kapcsolatait, amelyeket 1967-ben, a hatnapos háborút követően szakított meg. Bronfman 1988 szeptemberében Grósz Károllyal is megbeszélést folytatott.

Schöner Alfréd főrabbi

1987 májusában a Zsidó Világkongresszus Budapesten tartotta első kelet-európai kongresszusát. Az eseményen a köszöntőt *Schöner Alfréd* főrabbi mondta, a küldöttség tagjait *Keller László*, a MIOK elnöke fogadta. Külön megemlékeztek Raoul Wallenbergről, és megtekintették a svéd diplomata emlékére emelt szobrot. A MIOK vascsoráján *Joseph Malovany*, világhírű kántor válogatott énekeket adott elő. A ZSVK küldöttségének tagjai kegyeletüket fejezték ki a Dohány-zsinagóga mártírelékfalánál, meglátogatták a zsidókórházat és az ORZSE-t, találkoztak a magyar államfővel, a miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel.

Kép a régmúltból. Nachum Goldmann ZSVK-elnök és Scheiber Sándor

A Fa

1988. július 3-án a világ több tucat zsidó közösségének vezetői gyűltek össze egy olyan megemlékezésre, amely 45 évet késett: a soá magyarországi áldozatainak Wessely utcai emlékművénél végre kegyeletteljesen emlékeztek meg a magyar zsidóság vértanúságáról. Az eseményen megjelent a Cionista Világszervezet elnöke,

aki reményét fejezte ki, hogy Magyarország és Izrael között a viszony szorosabbra fűződik. Az Emanuel Alapítvány a MIOK-kal együttműködve megteremtette az alapot a Dohány utcai és a Kazinczy utcai zsinagóga, a zsidókórház és a balatonfüredi üdülő felújítására.

Százak szimchája Szarvason

Micsoda vasárnap... Táskámban a JOINT meghívója, fülemben „golános” fiam invitáló szavai. Úti cél: Szarvas. Az a *Ronald S. Lauder* által kilenc éve megvásárolt ingatlanon létesült komplexum, mely 1990-es megnyitása óta mágnesként vonzza a 8 és 17 év közötti zsidó fiatalokat.

Szarvas, ahol nyaranta Közép- és Kelet-Európa országaiból – Csehország, Szlovák Köztársaság, a háború szaggatta Jugoszlávia utódállamai, Magyarország, Románia, Bulgária, Lengyelország, Oroszország, Ukrajna, Belorusszia és Albánia – érkező több mint kétezer zsidó fiatal táborozik.

Sokuk számára ez a kététes vakáció az első igazi találkozás a zsidó hagyományokkal. Néhányuknak ez a tanulással egybekötött időöltés az egyetlen rendszeres zsidó kulturális tapasztalat egész évre. Sok táborozó viszi magával az itt érzékelteket családjába vagy tágabb zsidó közösségébe, így az élmény továbbgyűrűzve több generációhoz is eljuthat.

Ezen a vasárnapon, 1998. július 19-én, a *Ronald S. Lauder* Alapítvány az Amerikai JOINT-tal tartotta a többcélú oktatóközpont névadó ünnepségét.

Az új épület, a Dávid Ház (Bét Dávid) egy 500 m²-es alapterületű komplexum, amely könyvtárnak, tanuló- és foglalkoztatásosztóknak, számítógéppontnak, és nem utolsósorban egy 85 m²-es zsinagógának ad otthont. Ez a központ több, mint egy új épület. *Ronald S. Lauder* szavaival: „ez szolgál majd a zsidó vezetők továbbképzésére, inspirálva a fiatalokat arra, hogy az európai zsidó közösség jövőjébe integrálódjanak”. Az épület a nevét *David* ben *Rafael* izraeli népjóléti miniszter emlékére kapta, aki fiatalon, 43 éves korában vesztette életét *Izrael* Buenos Aires-i nagykövetségén egy terrorista bombamerénylet áldozataként.

A felavatási ünnepség köszöntőkkel vette kezdetét. Szarvas városa nevében *Demeter László* polgármester, őt követően *Israel Sela*, az Amerikai JOINT Magyarországi Irodájának igazgatója, *Marjorie Federbush*, a *Ronald S. Lauder* Alapítvány alelnöke, *Peter Tufo*, az Amerikai Egyesült Államok nagykövete, *Joel Alon*, *Izrael* Állam magyarországi nagykövete, egy táborozó kislány, *Ronald S. Lauder*, az alapítvány elnöke, *Ralph Goldman*, az Amerikai JOINT tiszteletbeli elnöke szölköztek a meghívott vendégekhez és a gyermekekhez.

Ronald S. Lauder beszédében megemlékezett, hogy utazásai során gyakran találkozott olyan gyermekekkel, akik már táboroztak e különleges helyen. Legutóbb Üzbegisztánban(!) ismerte fel a szarvasi tábor pólóját néhány fiatalon. Az elnök hangsúlyozta *Ralph Goldman* kiemelkedő szerepét (mentorának, ihletőjének nevezte őt) a tábor létrehozásában, többek között a zsidó azonosság tudat elmélyítése szempontjából is. *Lauder* egy korábbi beszélgetéséből idézve jegyezte meg: „Felmerült, milyen nyelven is kommunikálnak majd a világ számos országából érkező zsidó fiatalok. Jólesően nyugtázom, hogy minden várakozáson felüli a megoldás, hiszen az ének, a tánc, a közösen eltöltött hetek segítettek kialakítani egymás megértését, s azt, hogy ránézésre egyáltalán nem lehet megállapítani, ki honnan is érkezett.”

Az elnök köszönetet mondott Szarvas város elöljáróinak, lakóinak azért, hogy nyaranta több ezer fiatal érzi itt valóban otthon magát.

Ezután ismertette azt a tragikus eseményt, melynek kapcsán *Ralph Goldman* fiát, *Dávidot* elvesztette. A róla elnevezett zsinagóga, hangsúlyozta *Ronald S. Lauder*, megtekinthető majd imával, tanulással.

Biztos vagyok abban – mondotta –, hogy *Dávid* Ben *Rafael* nevét soha nem felejtik el a zsidó fiatalok, és folytatják az általa megkezdett *Goldman*-hagyományt...

Ralph Goldman hozzászólásában mély érzésekkel teli köszönetet mondott *Lauder*nek, „akinek elképzelése, víziója, terveinek megvalósítása szavakkal el nem mondható...” Köszönetet mondott mindazoknak, akik felejtetlenné teszik a zsidó fiatalok számára szarvasi tartózkodásukat.

Fia, *Dávid* sírkövén ez a felirat olvasható: „Tégy igazságot, menj szerényen Isteneddel”. Fiam az igazságot kereste – mondotta megrendülten –, és népét szolgálta egész életében. Álljon ez példaként, legyen ez tanulság a gyermekeknek.

Schweitzer József országos főrabbi a Belgiumból kapott tórárt a frigyszekrénybe helyezte, és a mezuzák is a helyükre kerültek.

Az esemény protokolláris része ezzel lezajlott. Pár perc kötetlen lézengés, körülzsongva a vendégeket, s a gyermekpótlók illusztris aláírásokkal teltek meg. A közösen elfogyasztott ebéd hangulatát szinte lehetetlen szavakkal visszaadni, kifejezni. Énekeltünk, táncoltunk, rekedtre kiabáltuk magunkat. A díszvendégek, *Radányi Ili* nyugdíjas-önkéntes csoportja, szülők és gyerekek. Több százan szervezetlenül-szervezetten. Hagyományosan az asznapi szülinapokat köszöntöttük. Soha rosszabb ünneplést...

A táborvezető, *Jichák* és a mádrichok fantasztikus szeretettel és odafigyeléssel... Ági néni és *Smuel* „gyomorfelelősként” nap mint nap remekelnek, bizonyítva, hogy „nagyüzemi módon” így is lehet... S minden-minden, bár rengeteg munka előzi meg, mégsem izzadságszagú. Laza, könnyed, felhőtlen, remek!

A program a kupolában a hagyományosan évente megrendezett ún. látogatási napi műsorral folytatódott. Semmi protokoll! A vendégek igénybe sem kívánták venni a számukra biztosított helyeket, szinte elveszték a gyerekek között... A táborvezető igazi sómenként valamennyiünket megékeltetett és táncra perdített. Kacsatáncolt mindenki, feledve korát, a láb- és derékfájást (nem a táborozókra gondolok!), euforikus hangulatban, kifulladásig. Micsoda vasárnap, micsoda vasárnap!

Azért nem lenne méltányos, ha nem állna itt azok neve (a teljesség igénye nélkül), akik a megelőző hónapokban terveztek, szerveztek, koordináltak, építettek, hogy létrejöhessen, hogy megvalósuljon, hogy átadásra kész legyen, hogy *ILYEN* legyen a Bét Dávid Ház.

Köszönet tehát a tervezőnek, *Miklós Gábornak* (SIGMA), a kivitelező cégnek, a békéscsabai BÁÉV-nak, *Tali Shaul* projekt- és *Vadász Gábor* technikai menedzsernek és valamennyi közreműködőnek.

Zsidó Világkongresszus 2013. május 5–7., Budapest

A Zsidó Világkongresszus feladatai

A Zsidó Világkongresszusnak számos kulcsfontosságú prioritása van: tevékenyen szembeszáll az antiszemitizmussal és a rasszizmussal minden formájával; igyekszik a jövő generációja számára megőrizni a soá emléket és igazságot követelni a holokauszt áldozatainak és az ő örököseiknek; támogatja Izraelt és szembeszáll az ország létjogosultságának folyamatos megkérdőjelezésével; szembehelyezkedik a jelenlegi iráni vezetés jelentette veszéllyel; előmozdítja a vallásközi kapcsolatokat; igazságot követel az arab területekről származó zsidóknak, és gondoskodik a zsidó közösségek jólétéről világszerte.

Antiszemitizmus

A kormányok és a civil szervezetek erőfeszítései ellenére az antiszemitizmus továbbra is egy mély gyökerekkel rendelkező jelenség számos demokráciában. A „hagyományos” antiszemitizmus mellett pedig az antiszemitizmus új formái és kifejeződései is egyre többször jelennek meg világszerte.

Közösségi ügyek

A Zsidó Világkongresszus kiemelt feladata, hogy folyamatosan kapcsolatban álljon tagszervezeteivel a világ minden pontján, és válaszoljon szükségleteikre közösségi, kulturális, oktatási vagy vallási kérdésekben, és hogy előmozdítsa ezen közösségek közötti kapcsolatokat, valamint az, hogy minden szükséges segítséget megadja nekik – különösen az apró és elszigetelt közösségeknek –, amikor azok hozzá fordulnak.

latban álljon tagszervezeteivel a világ minden pontján, és válaszoljon szükségleteikre közösségi, kulturális, oktatási vagy vallási kérdésekben, és hogy előmozdítsa ezen közösségek közötti kapcsolatokat, valamint az, hogy minden szükséges segítséget megadja nekik – különösen az apró és elszigetelt közösségeknek –, amikor azok hozzá fordulnak.

A holokauszt öröksége

Hét évtizeddel a soá után néhány ország még mindig nem szolgáltatja vissza az ellopott zsidó vagyontárgyakat jogos tulajdonosainak. A Zsidó Világkongresszus az áldozatok és örököseik jogait védi, és küzd azért, hogy az emberiség történetének legnagyobb büntetést senki se tagadhassa le vagy trivializálhassa.

Vallásközi párbeszéd

A Zsidó Világkongresszus mindig is vezető ereje volt a három ábrahám-vallás – a judaizmus, a kereszténység és az iszlám – közötti párbeszédnek. A vallások együttműködése fontos eleme a béke megteremtésének a világon, és elősegíti a közösségek közötti megértést.

Az iráni fenyegetés

Irán nukleáris ambíciói veszélyt jelentenek szomszédaira és az egész világra. Irán a terrorizmus egyik legfontosabb finanszírozója. Irán vezetői, legfőképpen Ahmadinezsád elnök, újra és újra megkérdőjelezi vagy tagadják a holokausztot és fenyegetik Izraelt.

Izrael

Izrael mint zsidó állam létének legitimitását folyamatosan megkérdőjelezi világszerte. A Zsidó Világkongresszus és tagszervezetei tevékenyen védik Izrael létjogosultságát, kiállnak mellette minden szinten és támogatják a méltánytalan és elfogult támadásokkal szemben.

Zsidók az arab területekről

Jól ismert azon zsidók nehéz helyzete, akik arab területekről menekültek el 1948 után, vagy továbbra is ott élnek. A Zsidó Világkongresszus elkötelezett amellett, hogy ügyüket a kormányok és nemzetközi szervezetek elé vigye.

„Minden zsidó felelős minden zsidóért”

A Zsidó Világkongresszus a világ 100 országának zsidó közösségeit és szervezeteit képviselő nemzetközi szervezet. Közbenjár az érdekekben kormányoknál, parlamenteknél, nemzetközi szervezeteknél és más vallások képviselőinél. A Zsidó Világkongresszus a zsidó nép legnagyobb képviselete, politikailag semleges.

„Kol Yisrael arevim zeh bezeh – Minden zsidó felelős minden zsidóért” – a Talmud e mondata magába sűríti a Zsidó Világkongresszus létrehozásának alapvető célját. A svájci Genfben 1936-ban megalapított Zsidó Világkongresszus a kezdetektől fogva a zsidók és a zsidó közösségek jogairól folytatott küzdelem frontvonalában van.

Megalakulása óta a Zsidó Világkongresszus – „a zsidó nép diplomáciai képviselete” – számtalan célért küzdött. Igazságot követelt a holokauszt áldozatainak, illetve az ő leszármazottainak, amibe beletartozott a nácizmus idején elszünetelt megpróbáltatásokért járó anyagi kárpótlás is. Óvta a holokauszt emléket; elérte az eltulajdonított zsidó javak visszaszolgáltatását vagy azok jóvátételét, a svájci bankokkal pedig megegyezett az úgynevezett „alvó számlákon” tárolt vagyonról. Közbenjár azért, hogy a szovjet zsidók letelepedhessenek Izraelben, vagy születési helyükön szabadon gyakorolhassák vallásukat. Leleplezte, hogy Kurt Waldheim osztrák elnök, egykori ENSZ-főtitkár hazudott háborús múltjáról. Szembeszállt az antiszemitizmussal és az Izrael létjogosultságát megkérdőjelező törekvésekkel. Emellett folyamatosan támogatja Izrael államot és annak lakosságát arra irányuló küzdelemében, hogy békében éljen szomszédjaival.

A Zsidó Világkongresszus évtizedek óta különleges kapcsolatot ápol a Szentszékekkel is, melynek során párbeszédet alakított ki a Római Katolikus Egyházzal. A Kongresszus dolgozik a vallásközi kapcsolatok kiépítésén a többi keresztény egyházzal, a muzulmán közösségek képviselőivel és más vallásokkal is.

A Zsidó Világkongresszus munkáját a *Ronald S. Lauder* elnök vezette Végrehajtó Bizottság irányítja, amely rendszeresen ülészik. A Zsidó Világkongresszus Kormányzó Tanácsa évente, a Zsidó Világkongresszus Plenáris Gyűlése pedig négyévente találkozik. Utóbbira minden zsidó tagszervezet és közösség delegál küldötteket, akik megválasztják a Zsidó Világkongresszus vezetőségét és meghatározzák a Kongresszus feladatait, irányvonalát.

Szabad György, a Ház elnöke fogadja Israel Singert

A ZSVK főtitkára, *Israel Singer* és több magas rangú képviselője találkozott *Keller Lászlóval*, a MIOK elnökével. A küldöttséget *Paskai László*, a magyar katolikus egyház vezetője, Magyarország prímás érseke fogadta. Paskai a zsidó vezetőkkel folytatott eszmecsere kifejtette, hogy örül a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételének. A zsidók és keresztények közötti párbeszéd és az antiszemitizmus elleni fellépés szükségességére hívta fel a figyelmet.

Antall József miniszterelnök és Keller László

1989. július 10-én a ZSVK megnyitotta budapesti irodáját. A magyar kormány és a ZSVK közti egyeztetésben nagy szerepe volt *Keller Lászlónak*. Az eseményt élénk médiafigyelem kísérte. Az iroda megnyitásának célja az volt, hogy a magyarországi zsidóság jobban bekapcsolódhasson a világ zsidóságának vérkeringésébe, egyúttal szorosabb kapcsolatot ápolhasson Izrael állammal.

A Fa felavatásán

1990 szeptemberében több mint tízezer ember gyűlt össze a Wesselényi utcai emlékmű felavatásánál, hogy megemlékezzenek a magyarországi zsidóság tragédiájáról. *Göncz Árpád* államfő és *Antall József* miniszterelnök is köszöntötte az emlékező tömeget.

Az Emanuel-Emlékfa létesítésével kapcsolatban *Keller László* elmondta: amikor látta a tervet, úgy döntött, nem halhat meg anélkül, hogy azt ne építtetné meg Budapest központjában. A magyar zsidó származású hollywoodi filmsztár, *Tony Curtis* gyűjtötte meg az emlékfa előtt az első gyertyát.

id. Antall József a Világ Igaza. A kitüntetést fia, a miniszterelnök veszi át

Antall József miniszterelnök édesapja posztumusz Világ Igaza kitüntetésben részesült, amiért a második világháború idején zsidókat mentett meg a biztos haláltól. *Keller László*, a ZSVK Kelet-európai Bizottságának elnöke elmondta: ez a kitüntetés mérföldkő a magyar zsidóság történetében. Az Auschwitzban elpusztított félmillió magyar zsidó vértanúságáról immár hivatalosan is megemlékezhetnek, a túlélők számára ez óriási jelentőséggel bír.

Joseph Malovany kántor

Az *Emanuel Alapítvány* a Zsidó Világkongresszussal közösen tartott rendezvényt a magyarországi holokauszt 50. évfordulóján. A megemlékezést imával kezdték a *Kazinczy utcai zsinagógában* *Israel Meir Lauval*, Izrael állam askenázi főrabijával. A liturgiai teendőket *Joseph Malovany* kántor végezte. Az eseményen többek között részt vett *Göncz Árpád*, *Demszky Gábor*, *Schweitzer József*, *Israel Singer*, *Keller László*.

Göncz Árpád és Keller László

1991 júniusában *Göncz Árpád* az *Emanuel Alapítvány* New York-i gálavacsoráján elmondta, hogy a magyarországi rendszerváltás a magyar zsidóság előnyére fog válni. *Göncz* megígérte, hogy Magyarország mindent megtesz a felerősödött antiszemitizmus visszaszorítása érdekében, és rendezik a kárpótlások ügyét. A magyar kormány jelentős összeget különített el a történelmi zsinagógák felújítására. A gálavacsorán felszólalt *Teller Ede* magyar zsidó származású atomfizikus. *Keller László* beszámolt arról, hogy az embermentő *Raoul Wallenbergnek* és diplomatatársainak emléket állító alkotás hamarosan elkészül a Wesselényi utcai emlékmű mellett.

Zsidó Világkongresszus 2013. május 5–7., Budapest

A magyarországi kapcsolat történetéből

A rendszerváltás küszöbén

(...) Köztudott volt ugyanis, hogy a Zsidó Világkongresszus – amely jelentős tekintéllyel rendelkezik és befolyása volt és van a nemzetközi politikai és gazdasági folyamatokra – nemcsak az aktuális problémákat tárgyalja időről időre, hanem ezeket távlati politikájának kereteibe ágyazza. Ebből kiindulva a megfigyelők arra következtettek, hogy a Világkongresszus elérkezettnek látta az időt arra, hogy a Szovjetunió és a kelet-európai országok számára az ülés budapesti megrendezésével is jelezze: fontosnak tartja ezeknek az országoknak a demokratizálódás irányában megtett lépéseit.

E feltételezés realitásnak bizonyult. New Yorkban a Vezetőség úgy döntött, hogy a térség változó politikai helyzete miatt a budapesti ülés jelentőségét és rangját azzal is emeli, hogy a Végrehajtó Bizottság kibővített ülést tart, és erre a világ minden részéről meghívja a zsidó szervezetek vezetőit, a politikai és gazdasági élet potentáit.

Budapesten a döntés nyilvánosságra kerülése után bizonyos politikai körök ellenállását lehetett tapasztalni, amely nemegyszer okozott nehézségeket az előkészítő munkában. Ez különösen akkor érződött legjobban, amikor nyilvánossá vált az ülés kibővített jellege, amelyet politikai demonstrációnak ítélt meg egyesek. Ez utóbbira természetesen nem reagáltunk, de munkámat – mint a helyi szervezés felelőse – ennek megfelelően kellett végezmem. (...)

Hivatalos akadályok

A MIOK és a Budapesti Izraelita Hitközség vezetői, aktivistái nagy reményekkel és lendülettel vettek részt az előkészítésben. A szervezésnek nem volt olyan területe, ahol ne álltak volna azonnal rendelkezésemre a szakértők, a konkrét ügyek intézői ön-

kéntes alapon, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

Gondjaim akkor keletkeztek, amikor a magyar hivatalos út labirintusában az ügyek lelassultak vagy elakadtak. Ilyenkor kénytelen voltam a hivatalos útvesztőket elkerülni, és közvetlenül a döntésre illetékeshez fordulni. Ennek következtében kapcsolatomban megromlott az Egyháziügyi Hivatallal, ahol egyébként az ülés megrendezését kezdetől fogva gyanakvással fogadták.

Ennek a kényelmetlen helyzetnek a kialakulásában az is közrejátszott, hogy nehezen viselték el azt, hogy a végrehajtó bizottsági ülés jelentősége túlnőtt az Egyháziügyi Hivatal kompetenciáján, amiért is az előkészítő tárgyalások jó része magasabb szinten folyt. Bár a kapcsolatot velük rendszeresen tartottam, természetesen az már nem az én dolgom volt, hogy őket ezekről a tárgyalásokról informáljam, s úgy tűnt, hogy informáltságuk hiányos volt. Egy ideig kifejezett szembenállást nem tapasztaltam, de apró bosszúságokat tudtak okozni. (...)

Kellemetlen közjátékok

Miután a Zsidó Világkongresszus kiemelkedő fontosságúnak tartotta, hogy a szovjet fennhatóság alatt levő országokban először rendezendő VB-ülés színvonala a résztvevők rangjában is tükröződjék, különleges aktivitást igényelt a személyiségek részvételének biztosítása, és főleg részükre a beutazási vízumok megszerzése. Közülük sokan a magyar „feketelistán” szerepeltek, azaz vízumot nem kaphattak. Amikor ez az utóbbi probléma ismertté vált, kevesen hitték, hogy részükre a vízum megszerzhető. Most már leírható, hogy minden meghívott megkapta a vízumot, igaz, hogy ehhez igénybe kellett vennem a diplomáciában még elfogadható manőverezést is. Jól példázta ezt Josef Burg úr esete, aki korábban Izrael belügyminisztere volt. Emiatt vízumát megtagadták. A

második nekifutásnál azonban bizonyítottuk, hogy Burg úr nyugdíjas. Az más – mondták –, így a vízumot megkaphatta. De több más esetben is így jártunk el, és végül mindenki megérkezett az ülésre.

A kétnapos ülés 1987. május 6-án megnyílt. 35 országból közel 300 delegátus jött el. A tanácskozás színelőre sorra érkeztek a résztvevők: a világ politikai, vallási, gazdasági életében ismert és nagyra becsült vezető személyiségek. Soha ilyen magas rangú vezetők VB-ülésen nem vettek részt. Sokan voltak közöttük, akik először jártak Magyarországon, akiknek Budapestre utazása önmagában politikai jelentőségű volt.

A kibővített ülés programján a világ zsidóságának legaktuálisabb kérdései szerepeltek, de különös hangsúlyt kapott a keresztény–zsidó kapcsolatok alakulása, az antiszemitizmus, a Szovjetunióban élő zsidók körülményei, a kivándorlás, a magyar zsidók helyzete. A résztvevők meglátogatták a budapesti zsidó kegyeleti helyeket, a Dohány utcai és a Kazinczy utcai ortodox zsinagógát, részt vettek vallási szertartásokon, és tiszteletüket rótták le a Wallenberg-szobornál.

A tiszteletadást kellemetlen közjáték előzte meg.

Az ülés programjának összeállításakor súlyt helyeztünk arra, hogy a Wallenberg-szobornál koszorúzással róhassa le háláját a Végrehajtó Bizottság a Világkongresszus nevében. A programegyeztetéseken a legkülönbözőbb kifogásokkal igyekezett az Egyháziügyi Hivatal megátolni ezt az ünnepséget, jöllehet az emlékmű már állt, bár azt nem hozták nyilvánosságra. Hivatkoztak arra, hogy a szobor környéke még nincs parkosítva, hogy a rendőrség nem tudja a szükséges biztonsági intézkedéseket megtenni stb. (...)

(Forrás: Keller László *Küldetésem című könyve*)

A ZSVK szerint nőtt az antiszemita megnyilvánulások száma

A Zsidó Világkongresszus (ZSVK) elnöke szerint Magyarországon drámai mértékben emelkedett az antiszemita vagy romaellenes megnyilvánulások száma 2010 óta, és emiatt határozottabb kormányzati fellépést sürget.

Ronald S. Lauder, a ZSVK elnöke a Süddeutsche Zeitung című német lapban közölte, Az elvesztett iránytű című vendégkommentárjában azt írta: Orbán Viktor második kormányzati ciklusában folytatott tevékenysége alapján úgy tűnik, hogy a demokráciáért és a polgári jogok érvényesüléséért folytatott küzdelem harcosából a magyar nacionalizmus vezető ideológusa lett.

Magyarországot pedig szerinte külföldön „idegenellenes és egyre inkább antiszemita országgként érzékelik”.

A ZSVK elnöke úgy vélte, a 2010-es kormányváltás óta az antiszemita vagy romaellenes megnyilvánulások száma drámai mértékben emelkedett, az alaptörvény negyedik módosítása következtében pedig veszélybe kerül a demokratikus berendezkedés.

Ronald S. Lauder szerint az antiszemitizmus nem tűnik el magától, amikor majd véget ér a gazdasági válság. „Éppen ellenkezőleg: amennyiben a kormány nem lép fel határozottan a kisebbségek elleni gyűlölettel szemben, akkor az tova terjed, és egyszer nemcsak szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul.” A ZSVK ezért döntött úgy, hogy a magyar fővárosban tartja kongresszusát – írta a szervezet vezetője, hozzátéve, hogy a helyszínválasztás „erőteljes jelzés”.

Magyarország „veszélyes tévúton” jár. „Fáj, hogy ez a szép ország ennyire elszigetelődött nemzetközileg, de nem adom fel a reményt, hogy ennek a csodálatos országnak a vezetői megtalálják politikai iránytűjüket és elforgatják a kormánykereket” – tette hozzá a Zsidó Világkongresszus elnöke.

(MTI)

Keller László és Göncz Árpád

A Fa avatásán. Lazarovits Ernő, Meir Lau, Keller László, Joseph Malovany

Israel Singer, Meir Lau, Keller László

1998 novemberében Göncz Árpád köztársasági elnök fogadta a Keller László által vezetett ZSVK-küldöttséget a svájci kárpótlás ügyével kapcsolatban. Körülbelül három ezer holokauszt túlélő részesült egyszeri, 400 dolláros kárpótlásban, amelyet a Svájci Holokauszt Alapítvány fizetett. A Raoul Wallenberg Emlékparkban rendezett megemlékezésen mellett részt vett Torgyán József, az újonnan megalakult magyar kormány földművelésügyi minisztere.

1987: A ZSVK Végrehajtó Bizottsága Budapesten ülésezett

Megemlékezés a magyarországi holokausztról

A Cipőknél

Néma főhajtással, mécsesgyújtással, kövek és virágok elhelyezésével rótták le kegyeletüket több mint százan Budapesten a Cipők a Duna-parton emlékműnél a holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapja fővárosi záróeseményeként.

Naplementekor többek mellett mécsset helyeztek el az emlékműnél *Ilan Mor*, Izrael magyarországi nagykövete, *Répássy Róbert*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium igazságügyért felelős államtitkára, *Zoltai Gusztáv*, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója. Ugyancsak mécsset gyújtott *Schiffer András*, az LMP társelnöke, az LMP országgyűlési képviselői csoportjának vezetője.

A megemlékezésen jelen volt *Szili Katalin* volt házelnök, a jelenleg független képviselőként a Szociális Uniót vezető politikus, *Kunhalmi Ágnes*, az MSZP elnökségi tagja, valamint *Vadai Ágnes*, a Demokratikus Koalíció politikus.

Az Országgyűlés 2000-ben nyilvánította emléknappá április 16-át, az e napi megemlékezéseket 2001 óta rendezik meg. 2000. január 18-án, a budapesti gettó felszabadításának 55. évfordulóján *Pokorni Zoltán* akkori oktatási miniszter javasolta, hogy a középiskolákban minden évben ezen a napon emlékezzenek meg a holokauszt áldozatairól, annak emlékére, hogy 1944-ben április 16-án kezdődött meg az akkor

MTI Fotó: Bruzák Noémi

Magyarországhoz tartozó Kárpátalján a zsidók gettókba zárása, majd deportálása.

A Cipők a Duna-parton elnevezésű kompozíció a nyilasterror idején Dunába

lőtt embereknek állít emléket. Pauer Gyula Kossuth-díjas szobrászművész hatvan pár korhű lábbelit formált meg vasból.

MTI

Cipők a rakparton

Csak állok csendben, s nézem a cipőket,
és beléjük nő előttem a láb,
a térd, a comb, a csípő, test, a lélek,
karok, a fej, a letépett ruhák.

Látom, hogyan terelik ide őket,
mint barmokat a vágóhíd felé,
látom lemondó szemük megtört fényét,
tompán meredve önmaguk elé.

Látom, ahogyan állnak – még remélve,
hogy ez „csak” kínzás, ez nem a halál –,
remegnek, fáznak, összebújnak: félnek.
...és a géppisztoly közéjük kaszál.

Hallom a hangot, hallom a sikoltást,
fegyver zaját s a csobbanást ott lent,
hallom a hörgést a még élők torkán,
látom a vért a kövek közt itt fent.

...s hallom a gyilkos durva röhögését:
– Megint megdöglött egy csomó zsidó.
No, nézzük meg, hogy mi maradt utánuk!
Kicsit véres, de jól tesz a hypó. –

...és mást is látok, a rengeteg tábor:

Bor, Bergen-Belsen, Auschwitz-Birkenau,
Theresienstadt, Majdanek, Treblinka,
Dachau és Belzec, Chelmo, Breitenau,
Mauthausen-Gusen, Malij Trosztenec, Lwów,
Sachsenhausen, Buchenwald, Sobibór,
és a halálnak mind a többi fészket;

maradóbbak, mint bármely kőszobor.

...és látom a sok vasúti szerelvényt,
marhavagont, mind emberrel tele,
látom, ahogy lassan megöli őket
az emberiség legszörnyűbb tele.

...és ezzel nincsen vége az iszonyoknak,
hisz jönnek még a halálmenetek,
a csontvázak, kik nyögve botladoznak,
összerogynak, és én velük esek.

Menekülnék, de nem tudok, előle,
bújnék mélyre, ám ott sem tűnik el,
kirántanám magamat az időből,
és ki a térből, de rajtam a jel.

Hát visszatérek a tar Duna-partra,
úgy érzem, rögtön összeroskadok,
bennem vonít a meggyilkoltak lelke,
és szégyellem, hogy túlélő vagyok.

Szégyellem, pedig akkor nem is éltem,
de az emberi fajhoz tartozom,
mely meggyalázott mindent, ami Élet,
és nem maradt más, csak füst és korom.

Feszültség görcsöl fájó tagjaimban,
torkomban gombóc, kiszáradt a szám,
agyamban vibrál milliónyi rémség,
a tehetetlen, vad düh csap le rám.

Feszít a vágy, hogy megtörjem az átkot,
feszít, hogy tétlen ne legyek tovább,
ne hallgassak már, ne lapítsak gyáván,
adjam a harchoz két kezem nyomát!

Hozzátok szólok, akik velem éltek,
és hozzátok, ti jövő nemzedék,
ne hagyjuk azt, hogy újra megtörténjen,
ne mocskoljuk az Ember szép nevét!

Ne feledjük el soha, ami történt,
de gyógyítsuk be a torz sebeket,
tegyük meg együtt, amit meg kell tenni,
testvérem, Ember, add a kezedet!

2013. április 16.

Barsi András

Az Ács Városért Társaság kezdeményezésére,
a Holokauszt Emlékközpont, a Mazsihisz, a katolikus, a református és
más egyházak részvételével

a magyarországi deportálások kezdetének 69. évfordulója
alkalmából
2013. május 13-án, hétfőn

NEMZETI ZARÁNDOKLAT

indul, melynek végállomása Bécs, a Strasshof rendező pályaudvar.

Fővédnök:

Dr. Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke

A békeség és az emlékezés útjait keressük!

Indulás: 2013. május 13., hétfő, reggel 7 óra, Budapest,
Keleti pályaudvar.

Útvonal: Budapest, Keleti pu. – Tatabánya – Komárom – Ács – Győr
– Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom – Bécs, Strasshof pu.
Tervezett érkezés: este 7 óra, Budapest, Keleti pályaudvar.

A zarándoklat önrőből szerveződik, a részvételi díj 5500 Ft, amelyet az
alábbi számlaszámra várunk: Pannon Takarékszövetkezet Zrt.,
63200092-11030221-00000000

Amennyiben Ön nem tud részt venni, de mások útját támogatná, úgy
kérjük, befizetéskor ezt jelezze. A jelentkezés és a befizetés
önkénteseinknél is lehetséges. Kérjük, érdeklődjön az Ön lakóhelyéhez
legközelebb élő szervezőről az alábbi telefonszámon.

Zarándokvonal: +36-30-420-4551, +36-30-656-2125
Jelentkezés, további információ: nemzetizarandoklat@gmail.com

A ZARÁNDOKLATRA HÍVUNK ÉS VÁRUNK
MINDEN JÓAKARATÚ EMBERT!

Mártír-istentiszteletek 2013

Május 26.

Baja	11.00	Ady E. könyvtár
Mosonmagyaróvár	14.00	temető
Nagykanizsa	10.30	zsinagóga, temető
Pásztó	9.30	zsinagóga
	10.00	emlékmű
	11.00	temető
Sárbogárd	16.00	temető
Nyíregyháza	10.00	városi emlékmű
	11.00	temető

Június 2.

Kispest	11.00	temető
Devecser	12.00	temető
Miskolc	11.00	temető
Salgótarján	11.00	temető
Tata	10.00	temető
Tatabánya	13.30	temető
Zalaegerszeg	10.30	zsinagóga
	12.00	temető

Június 9.

Eger	14.00	temető
Győr	11.00	temető
Révkörmár	10.30	temető
Ács	14.30	temető, emlékmű
Nagygyeny	17.00	emlékmű
Gyöngyös	11.00	temető
Sátoraljaújhely	14.00	temető
Kiskunhalas	11.00	zsinagóga

Június 16.

Balassagyarmat	11.00	temető
Debrecen	10.00	temető
Esztergom	11.00	temető
Kápolnásnyék	16.00	temető
Szécsény	11.00	temető
Székesfehérvár	11.00	temető
Cegléd	9.30	imaterem
Nagykőrös	11.30	zsinagóga
Kecskemét	14.30	temető

Június 23.

Kiskőrös, Kecel, Soltvadkert	15.00	Frankel-zsinagóga
Karcag	11.00	temető
Nagykát	10.30	temető

Június 30.

Békéscsaba	15.00	zsinagóga, emlékpark
Dombóvár	14.00	temető
Gyula	12.00	temető
Hódmezővásárhely	16.30	temető
	18.00	zsinagóga
Kaposvár	10.00	zsinagóga
Szeged	10.00	holokauszt-emlékmű
	11.00	zsinagóga
Vác	10.00	zsinagóga
Veszprém	10.00	temető
Újpest, Rákospalota	18.00	újpesti zsinagóga
Szolnok	11.30	zsinagóga

Július 7.

Jászberény	11.00	temető
Keszthely	11.00	zsinagóga
Sopron	11.00	temető
Pécs	10.30	zsinagóga
Szombathely	10.00	imaterem, temető
Tapolca	13.30	emléktábla

Július 14.

Szekszárd	10.30	volt zsinagóga
-----------	-------	----------------

A további időpontokat folyamatosan közöljük. Kérjük olvasóinkat, hogy az időpon-
tokat, helyszíneket rendszeresen kísérjék figyelemmel, mert változás lehetséges!

Kormányzati készülődés a 70. évfordulóra

Határozatot hozott a kormány a magyarországi holokauszt 70. évfordulójához kapcsolódó jövő évi programokról. A Magyar Közlönyben az olvasható, hogy a vészkorszak idején meggyilkolt Radnóti Miklós költő életéről, munkásságáról és haláláról történő méltó megemlékezés érdekében 2014. november 9-ét Radnóti Miklós-emléknap-pá nyilvánítják.

A kormány a *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes által jegyzett határozatában felhívja a külügyminisztert, hogy a közgazgatási és igazságügyi miniszterrel együttműködve gondoskodjon az emlékvé Auschwitz-Birkenauban megrendezendő hivatalos megnyitó és záró ünnepségnek, valamint további programjainak megszervezéséről.

A kormány ugyancsak felkéri a közgazgatási és igazságügyi minisztert, hogy gondoskodjon a 2014. évi emléknapok megszervezéséről, valamint koncepciójának, kommunikációs stratégiájának, lebonyolítási tervének és költségkalkulációjának kidolgozásáról.

Az emberi erőforrások miniszterét azzal bízta meg a kormány, hogy – a honvédelmi miniszterrel együttmű-

ködjön – tegye meg a szükséges intézkedéseket az emlékvéhez fűződő oktatási kezdeményezések megvalósítása érdekében a 2013/2014-es tanév folyamán.

Szintén az emberi erőforrások minisztere gondoskodik a kormányhatározat értelmében a 2014. évi emléknapokhoz kapcsolódó konferenciák, továbbá az egyház- és nemzetiségközi párbeszédre irányuló programsorozat, valamint a gyermekholokauszt kutatásával foglalkozó tudományos kezdeményezések koncepciójának, kommunikációs stratégiájának, lebonyolítási tervének és költségkalkulációjának kidolgozásáról.

A jogszabály értelmében az emberi erőforrások minisztere gondoskodik a holokausztot tematizáló médiaalkotások megjelenéséről, illetve az emlékvével kapcsolatban felmerülő civil kezdeményezések megvalósításának támogatására létrehozandó pályázati alapprogram kidolgozásáról is.

Ugyancsak az emberi erőforrások minisztere – a közgazgatási és igazságügyi miniszterrel együttműködve – felelős a kapcsolódó emlékhelyek felújításáért, a külügyminiszter pedig azért, hogy megvizsgálják Ma-

gyarországnak az Auschwitz-Birkenau Alapítványt támogató országok köréhez történő csatlakozásának lehetőségét.

A külügyminiszter felelőssége továbbá, hogy az emlékvé programjai a magyar külképviseleteken, valamint – a közgazgatási és igazságügyi miniszterrel együttműködve – a Balassi Intézet külföldi központjaiban megfelelően megjelenjenek, illetve hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket az Izrael és Magyarország közötti diplomáciai látogatások megvalósítása érdekében, továbbá megvizsgálják az emlékvé egészére kiterjedő UNESCO-védettség megszerzésének lehetőségét.

A kormányhatározatnak megfelelően a nemzeti fejlesztési miniszter a honvédelmi miniszterrel együttműködve gondoskodik majd a tokaj-hegyaljai zsidó örökségre vonatkozó programok, a zsinagógafelújítási kezdeményezés, valamint a további örökségvédelmi, kegyeleti jellegű programok koncepciójának, kommunikációs stratégiájának, lebonyolítási tervének és költségkalkulációjának kidolgozásáról. Szintén a nemzeti fejlesztési miniszter felelős az emlékvét megőrkítő emlékbélyeg kibocsátásáért.

Az egyes kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztosnak meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a Holokauszt Gyermekáldozatainak Emlékhelye – Európai Oktatási Központ létrehozása érdekében, amelyet a Józsefvárosi pályaudvar épületében adnak át.

A kormányhatározat felkéri a Miniszterelnökséget vezető államtitkárt, hogy a fent megjelölt feladatok végrehajtását koordinálja, illetve gondoskodjon az emlékvé programjainak megfelelő szintű és minőségű médiamegjelenítéséről.

Olvasói levél

Auschwitzban az Élet Menetével

Még kimondani is hátborzongató. Ott voltunk! Láttuk, személyesen érezhettük, átélhettük, elképzelhettük azt, amiről csak olvastunk és filmeket néztünk eddig a napig, 54 országból érkező zarándokkal, sok-sok ezren közösen.

200-an voltunk magyarok. Zsidók, romák, melegek, ilyen-olyan keresztények. Ott most senki nem is kérdezte ezt meg a másiktól. Én sehova nem tartozom! Teljes mértékben ateista voltam egész életemben.

Én sehova sem tartoztam eddig! Most azonban Élet Menete-hívó lettem! Lehet, hogy ez egy új vallás, kisebbség, nemzetiség lett 2013-ra? Ki tudja? Lehet!

Amiben biztos vagyok: ilyen kidolgozott, jól megszervezett és hatásos oktatási program nem lehet sok a világon. Ennyi ember együtt 2013-ban, Auschwitzban, holokausztmegemlékezés témában? Hihetetlen! Erre csak az Élet Menete képes.

És az az óriási izraeli zászló, amivel mi, magyarok átsétáltunk Auschwitzból Birkenaubá. Félelmetes volt. Nem is félelmetes, hanem felemelő. Gordon Gábor, a csoport vezetője azt mondta beszédében, hogy amikor az első programon voltak kint, lemérték egy krematórium méretét, és pontosan akkorára varratták meg itthon ezt a hatalmas lobogót, és azóta min-

den évben ezzel a zászlóval a kezükben vonulnak a magyarok. Még hozzátette, pontosan idézem, mert azonnal feljegyeztem magamnak:

„Ez a zászló Izrael Államának hivatalos zászlaja, de a mai napon nem csak az!

Nagyon sok ilyen zászlót fognak látni az Élet Menete közben, mert ez a zászló ma a zsidóságot, a testvériséget, a humanizmust, az összetartást és az emlékezést szimbolizálja, bárki is lobogtatja az itt jelen levő 54 ország zarándokai közül.”

Milyen igaz! Micsoda nyomaték.

És amíg kint voltunk, addig kaptuk a hírt itthonról, hogy a budapesti menet idejére szervezett náci motoros felvonulást betiltotta a miniszterelnök. Lehet, hogy alakul? Megértették, hogy a gyűlölködés nem vezet semmi jóra? Lehet!

Ami biztos, hogy ezeknek az élet mentes lelkes fiataloknak, szervezőknek ehhez is közük van. Pedig csak szabad idejükben próbálnak valami hasznosat tenni egy jobb társadalomért!

Úgy néz ki, sikerülhet is nekik!

Köszönöm szépen, gyerekek!

Sálom!

Szendről Istvánné,

egy 69 éves nyugdíjas Budapestről

MTI

Kedves Barátaink!

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindenkinek, aki az elmúlt években is gondolt ránk ilyen ezzel támogatva Az Élet Menete Alapítvány célkitűzéseit.

Az idei évben is számítunk Önökre, valamint szeretettel várjuk rendezvényeinken, megemlékezéseinken!

Az Élet Menete Alapítvány kuratóriuma

KONCERT A PÁRBESZÉDÉRT! GOLDMARK A GOLDMARKBAN

2013

GOLDMARK TEREM

Budapest VII., Wesselényi utca 7.
2013. május 19., vasárnap, 16.00

FELDMÁJER PÉTER
a Mazsisihsz elnöke

Megnyitó:

ZOLTAI GUSZTÁV

a Mazsisihsz ügyvezető igazgatója

SZÉCSI JÓZSEF

a Keresztény-Zsidó Társaság főtítkára

Műsor:

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem
Goldmark Kórusa

szólisták:

Fekete László főkántor, Tóth Emil főkántor,
Biczó Tamás kántor
karnagy: Ádám Mária

Fellépő kántorok, művészek:

Havas Judit előadóművész

Székelyhidi Hajnal operaénekes

Fekete László főkántor, Dohány utcai zsinagóga

Nógrádi Gergely kántor

Szécsi József énekművész

Neumark Zoltán zongoraművész

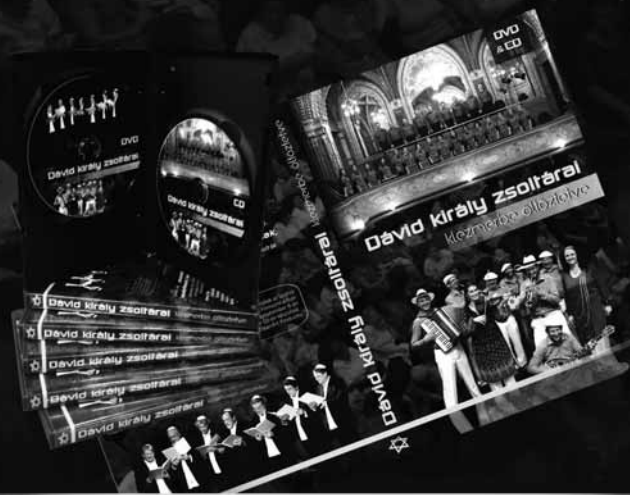
MEGJELENT

Dávid király zsoltárai klezmerbe öltöztetve

A 10. Spinoza Zsidó Zenei Fesztivál megnyitójának nagy sikerű előadása kapható DVD-n, külön zenei CD-vel!

Közreműködnek:

Barbinek Péter, Garai Róbert, Hegedűs D. Géza,
Kertész Péter, Lukács Sándor, Mihályi Győző,
Tarján Péter színművészek, a Sabbathsong Klezmer Band,
Fekete László főkántor, Pásztor Barbara hárfaművész
és a Kinneret kamarakórus Harmath Ágnes vezetésével.

www.sabbathsong.hu
sabbathsong@freemail.hu Tel.: 0670 263 2059

Körzeti kitekintő

Bethlen tér

A díszteremben tartották *Grósz Hanna – Cháná Rivka bít Cipóra* – bít micvá ünnepségét. Több mint 100 vendég tisztelte meg *Grósz Andor* professzort, a kecskeméti hitközség elnökét és feleségét, Erikát jelenlétével. Többek között *Frölich Róbert* főrabbi és családja, a Wesselényi Utcai Amerikai Alapítványi Iskola tanárai, a Bethlen téri, a kecskeméti és a nagykőrösi közösségek hívei és számos barát. *Tóth Emil* főkantor ünnepi szöveget énekelt, ezután Hannára irányult a figyelem, aki szorgalmas tanulás után bizonyította jártasságát és felkészültségét a zsidó ünnepek, a hagyomány és a kásrut világában. *Deutsch Róbert* főrabbi szeretettel köszöntötte tanítványát, útravaló tanítást adva a kislánynak, majd a Teremtő áldását kérte további életére. Az örömapa megható felszólalásában kiemelte, milyen boldogság számára, hogy itt most együtt

látja nagyobbik és kisebbik lányát, unokáját, testvérét és édesapját, valamint feleségének édesanyját. Ezután az ünnepeket mondott köszönetet mindazoknak, akik felejtethetlenné tették számára ezt a napot. A szertartást követően énekek, beszédek hangzottak el, majd a szülők bőséges kiduson látták vendégül az egybegyűlteket.

Sábbát hágádolkor járult a tóra elé *Abai Singer Ábrahám, Ávróhom ben Jichok, Abai Singer Tamás és Tarnai Katalin* fia, felnőtte avatása alkalmából. A bár micvá fiú szépen énekelt az áldásokat és olvasta fel tórai fejezetét. *Deutsch Róbert* főrabbi avató-

beszédében felhívta a figyelmet a hagyományok betartására, és további szorgalmas tanulásra buzdította, a Mindenható áldását kérve rá. Az imádkozást követően a szülők kiduson látták vendégül a megjelenteket. Itt Abai Singer Tamás is szólt fiához, aki születése óta rendszeresen jár a közösségbe. Az ifjú megköszönte a törődést, a figyelmet, családja gondoskodását, és *Schwezoff Dávid* kántornak a felkészítő tanítást.

Székesfehérvár

A hitközség a hagyományoknak megfelelően ünnepelt, s a nagy havazás ellenére szép számban jelentek meg hittestvéreink a széderestén. *Neubart István* elnök a peszách történetét, szokásait ismertette, majd a Haggada elbeszélése következett. Az ilyenkor szokásos ünnepi vacsora a *Fürst* és a *Róth* család, valamint

Vankó Magdolna finom macesztortájának köszönhető. A gyerekek az áfikoman megtalálása után ajándékot kaptak.

Szeretkórház

Az idén is a Scheiber-iskola aulájában rendezték meg a széderestét, amelyen kb. hetvenen vettek részt. Ez a szám csodálatosnak mondható, hiszen nagy hó esett, de ennek ellenére szinte mindenki eljött, aki jelentkezett. *Deutsch Zsuzsanna* igazgató főorvos bevezetőjében köszöntötte a megjelenteket, közöttük a kórházkörzet elnökét, *Szinai T. Józsefet* és a főrabbit, *Deutsch Lászlót*. A kidust *Klavanszkij Anatolij* kántor énekelt. A szertartást a főrabbi vezette, aki magyarázatokkal, midrásokkal színezte az Egyiptomból való kivonulás történetét. A Má nistánát a főrabbi kisfia, *Dávid* kérdezte. Az étkezés utáni imát *Fruchter Sándor* mondta el. Az este a hagyományos dalok közös eléneklésével végződött.

Balassagyarmat

A közös szédert jó hangulatban, a hagyományoknak megfelelően tartottuk meg. A Má nistánát a gyermekek közösen adták elő, akik az áfikoman visszaadása után mindezért jutalomban részesültek. Köszönet illeti a szervezését oroszlánrészét végző *Bauer Józsefné* hitközségi titkárt, menyét a macesztortáiért, valamint *Szabó Pálnét* a finom maceszgomócáért. Szeretnénk, ha a hagyomány nem szakadna meg, és a helyi közös-

Balassagyarmat: „minta”-szerű sütemények

ség szervezését és rendezvényeink sorát tovább tudnánk folytatni.

Debrecen

Az országos holokauszt-emléknap alkalmából Debrecenben jótékonyági koncerten hajtottak fejet az innen elhurcolt és meggyilkolt 6000 mártír emléke előtt. A felújításra váró Pásti utcai zsinagóga ismét megtelt; a kihűlt falakat, az emlékezők szívét a kultúra hangjai melegítették fel.

Fórizs Ildikó bevezetője után *Heller Zsolt* megnyitóbeszédéből a kopott falak sugallta személyes múltbéli élmények sem maradhettek el. Először *Márkus Luca* olvasta fel *Heller Zsolt* esszéjét, mely könnyeket csalogatott a szemekbe. Ezután *Barra Ákos* és ifjú *Barra Ákos* (hegedű), *Usker Gábor* (cselló) és *Nagy Gábor* (zongora) koncertje következett. Bach, Massenet, Beethoven művei mellett a Schindler listája film zenéje is felcsendült, valamint Max Bruch szíveig hatoló *Kol Nidreje*. Ez nosztalgia is volt, hosszú évek után hallhattuk az ismert dallamokat, melyek „eredetiben” e falakba már beivódtak a több mint egy évszázad alatt.

Befejezésül *Kreislerne dr. Grósz Zsuzsanna*, a DZSH alelnöke köszönetet mondott a művészeknek és a résztvevőknek. Ő sem tudta elmondani meghatódottság nélkül a zárszót.

Az emlékezetes délutánt – mely a zsinagógai koncertek produkció egyik eseménye volt – *Heller Zsolt* rendezte. A közel 150 fős közönség színi nem akaró tppsal fejezte ki elismerését és háláját a fellépőknek, akik nemcsak hangszerükön, hanem szívből is muzsikáltak.

Reményünk és ígéretünk van arra, hogy a Pásti utcai zsinagógát újból megtölthetjük a felújítás után.

g. zs.

Szeged

Hagyományosan már korán reggel elkezdünk készülni peszách ünnepének fogadására. Munkatársaink igyekeztek az ünnephez méltó körülményeket teremteni, és ez sikerült is. Közszönet érte. Este mintegy kilencvenen gyülekeztünk hitközségünk dísztermében, hogy szokásainkhoz híven együtt emlékezzünk meg az egyiptomi kivonulás történetéről. A Haggadát kántorunk, *Karo Jakov Rachamim* és rabbinink közösen olvasták fel, hogy az egyes részek között meg-megállva hallgassuk meg a magyarázatokat. Volt minden ezen az estén, közös éneklés és ütemes taps, gyerekzsivaj és játékos áfikomankeresés, ízletes vacsora, amiért hálával és köszönettel tartozunk konyhánk dolgozóinak. Vendégeink is voltak, az egyetemen tanulmányúton tartózkodó Fullbright-ösztöndíjas oktatók. A kitűnően sikerült rendezvény közös bencsolással és az ősi ígérettel zárult: „Jövőre veletek Jeruzsálemben, vagy ki tudja, lehet, hogy Szegeden.”

A Dombóvári Magyar–Izraeli Baráti Társaság kérésére a hitközség dísztermében rendezték meg az Izraelről szóló országos középiskolai vetélkedősorozat regionális közép-döntőjét. A *Vajdics Hajnalka* által lebonyolított versenyen a közép-döntőbe jutott 10 csapat közül 9 jelent

Amerikai Alapítványi Iskola

Még mindig nagy szeretettel várjuk azokat a leendő első osztályosokat, akik szeretnének beiratkozni iskolánkba!

Egyénre szabott foglalkozások, tehetséggondozás, fejlesztés
Élményközpontú vallásoktatás, meghitt ünnepek
Angol és héber nyelv 1. osztálytól

Cím: 1075 Budapest, Wesselényi u. 44.
További információ: www.aai.co.hu, info@aai.co.hu, +36 1 322 28 43

Czink Tomi

képesített tolmács és gazdasági szakfordító
héber-magyar és magyar-héber
tolmácsolás és egyéni teljes körű fordítás

Honlap: www.hebertolmacs.hu
www.heberforditas.hu
E-mail: tomi.czink@gmail.com Mobil: +36303601315

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát

Az Ön anyagi támogatása is hozzájárulhat ehhez.
Adományozzon a Keren Hayesodnak, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt!

A Keren Hayesod képviselőjében minden hónapban Budapestre érkezem. Örömmel elbeszélgetnék Önnel Izrael történelméről és hagyományairól!
Eli Keidar (Kardos), tel. 06-30-715-4136

Izrael támogatása: www.kh-ua.org.il
E-mail: legacy@kh-ua.org.il

L. A. – M. Zs.